նախ և առաջ հայ է իր լեզուով, իր ցեղով։ Ինչ օգուտ կարող է տալ հայ-աւետարանական ամբոխին գերմաներէն լեզուով խօսող, գերմաներէն քարոզ ասող, գերմանական դասատուութիւն անող գերմանացի պաստորը և ուսուցիչը։

Միթէ որովհետև բողոքականութիւնը Գերմանիայում ծնունդ առաւ, ուրեմն հայը այդ կրօնը ընդունելով պէտք է քարոզը իրան անհասկանալի գերմաներէն լեզուով լսի, հայ մանուկը գերմաներէն լեզուով պէտք է դաս առնի դպրոցում։

Յայտնի է, օրինակ, որ Ռուսաստանը ընդունեց քրիստոնէութիւնը Յունաստանից, բայց իր ընդունած աստուածային վարդապետութիւնը նա դարձրեց սլավեան և ռուս լեզուի, դպրոցի մէջ դասատուութիւնը դարձրեց ռուսաց ազգային լեզուի։

Բայց ցաւալի է որ մեր հայ-աւետարանականները այդ ճշմարտութիւնը դեռ չեն ըմբռնում։ Եւ ահա այս օրերս ուղևորվելու է այստեղից դէպի Շամախի մի գերմանացի պաստոր, իր հետ տանելով մի գերմանացի ուսուցիչ, որոնց ուղարկում է այստեղի գերմանական կօնսիստորիան Շամախու հայ բողոքականներին։

Հարցնում եմ՝ ինչ օգուտ կարող են տալ Նրանք հայ-աւետարանական ամբոխին, քարոզելով Նրան և ուսուցանելով Նրան՝ հայի համար անհասկանալի գերմանական լեզուով։

Ինձ աջողվեցաւ այդ մասին խօսել մայրաքաղաքիս մի քանի հայ Նշանաւոր ազգասէրների հետ, որոնց անունը չեմ կամենում տալ,—թող ընթերցողը ինքն գուշակէ։ Եւ ինչ էք կարծում, ինչ տեսակ դատողութիւն են անում Նրանք այդ խնդրի մասին։ «Հարկաւոր է, ասում են Նրանք, ամեն միջոց գործ դնել որպէս զի հայ-աւետարանականները կրկին վերադառնան լուսաւորչական եկեղեցուն, իսկ եթէ այդ Նպատակին հասնել չենք կարող, թող կորչեն, թող գերմանացի դառնան, բայց ա ւ ե տ ա ր ա ն ա կ ա ն հայերը մեզ հարկաւոր չեն»։

Ահա զարգացած, ազգասէր, մեր հասարակութեան մէջ մեծ հեղինակութիւն ունեցող անձանց դատողութիւններ.... Նրանք դեռ չեն հրաժարվել կաթոլիկ և բողոքական հայից իրանց հաւատը խլելու և Նրանց լուսաւորչական եկեղեցուն դարձնելու ցնորքից, չեն հրաժարվել այն Նախապաշարմունքից որ Նա է միայն հայը, ով լուսաւորչադաւան է։

Եւ այդ խաւարասէրները նոյն իսկ այն ժամանակ են շարունակում իրանց այդ տարօրինակ և վնասակար մտքերը տարածելու և հասարակութեան մէջ պահպանելու, երբ առաջին քայլեր են գործվում ռուսադաւան եկեղեցուն հաւասար յայտնել կրօնաբաժան ռուս աղանդաւորներին, երբ հակումն է Նշմարվում մեզանում հրէաներին անգամ հաւասարացնել քաղաքական իրաւունքների կողմից Ռուսաստանի միւս քաղաքացիների հետ։

«Հայ-աւետարանականները հայ չեն, ասում են Ս. Պետերբուրգի հայ ինտելիգենցիայի պարագլուխները, թող լուսաւորչական դառնան, կամ թող գ ե ր մ ա ն ա ն և կորչեն հայութեան համար, մեզ ինչ փոյթ»։

Ցաւալի չէ որ մեր հայ ուսանողութիւնը կրթվում է այդ տեսակ ազգասէրների շրջանում և Նրանց հնադարեան մտքերի ազդեցութեան տակ։

Ո՞վ չը գիտէ որ մեզանում, Ս. Պետերբուրգում կայ մի մարդ որ տարիներով գրեթէ նոյն կործանիչ, առանձնական Ներգործութիւն է ունեցել հայոց ուսանողութեան բարոյական և մտաւոր կեանքի վրա, ինչ կործանիչ ազդեցութիւն է ունեցել տարիներով ռուսաց կեանքի վրա, գրգռելով թշնամութիւն ռուսաց այլ և այլ տարրերի միմեանց մէջ, Մոսկվայի «Московскія Вѣдомости» լրագրի խմբագիր, պ. Կատկով։

Ս.

ՆԱՄԱԿ ՓՕԹԻՒՑ

28 ապրիլի

Արդէն ձեզ յայտնի է, որ տեղւոյս ազգայինք ևս չը զլացան իրենց փոքրիկ լուման նուիրել յօգուտ Հայաստանի սովելոց, որի համար երեք հատ ստորագրութեան թուղթ շինած էինք, որոնց մէկը պ. Ա. Քեօմուրճեանի, երկրորդն պ. Յ. Պետրոսեանի և երրորդ իմ քովս էր, և երեքս միասին իրարու աջակցութեամբ նուիրատուութիւններ կը հաւաքէինք և երբեմն առանձնակի, որոնցմէ գոյացած գումարէն արդէն չորս հարիւր րուբլի ձեզ յղած ենք, ընդ սմին ևս կը յղեմք ձեզ հարիւր տասը րուբլի. ընդհանուր գումարը կը լինի հինգ հարիւր տասը րուբլի. մեր հանգանակութեան գումարն է հինգ հարիւր տասն և երեք րուբլի վաթսուն կոպէկ, ասկէ դուրս գալով փոստի ծախքն 3 ր. 60 կ., կը մնայ զուտ 510 ր. ընդ սմին ևս կը ստանաք նուիրատուաց ցուցակը, խնդրեմք յառաջիկայ «Մշակի» համարներուդ միոյն մէջ զետեղէք ի գիտութիւն և յապահովութիւն նուիրատուաց։

Աստանօր աւելորդ չեմք համարեր և այս յաւելուլ, որ մօտ օրերս մտադիր եմք վերոյիշեալ պարոններու օժանդակութեամբ հանգանակութիւն մը ևս բանալ, որոյ մասին յոյս ունեմք որ մեր փօթիի պատուարժան ազգայինք չը պիտի զլանան փոքրիկ զոհողութիւն մը ևս կրել, ի Նպաստ Նոթեալ մեր հայ եղբարց, որք ի Հայաստան.

Ա. Մելիք Հայկազեանց 50 ր., Անյայտ 5 ր., Մ. Բակառով 5 ր., Գ. Ղամպարով 5 ր., Մ. Տէր-Ներմաւոնեան 10 ր., Է. Պապալով 10 ր., Մ. Մանվելով 5 ր., Տ. Քոնովիչ (ռուս) 5 ր., Ք. Ավգեան 5 ր., Մ. Քեօմուրճեան 20 ր., Յով Թիւրքեան 17 ր., Ա. Քեօմուրճեան 12 ր., Յով. Պետրոսեան 7 ր., Մ. Հայկազեանց 15 ր., Ա. Մուրալով 8 ր., Յար. Թիւրքեան 6 ր., Օ. Վահանեանց 6 ր., Տ. Քալաֆատիի (յոյն) 4 ր., Մ. Երկանեան 2 ր., Յ Կոթօղեան 1 ր., Մ. Բարխուդարեանց 1 ր., Հ. Վանցեան 1 ր., Մ. Ջիւպինեթեան 5 ր., Մ. Գասպարեան 5 ր., Ջ. Ճամճանիձէ (վրացի) 1 ր., Ա. Ալանիայ (վրացի) 1 ր., Կ. Կառվոնայ (յոյն) 1 ր., Կ. Քեօմուրճեանի (տիկին) 3 ր., Տ. Վանցեան 15 ր., Գ. Վանցեան 10 ր., Կ. Փորտանի 1 ր., Մ. Համբարձումեանց 5 ր., Գ. Նաւասարդեան 1 ր., Յ. Յարութիւնեան 1 ր., Ս. Քոխլիատի (յոյն) 1ր., Յ. Սարգարով 10 ր., փոթեցի ոմն 1 ր., Յ. Մուրատեան 3 ր., Ե. Սաավրիտի (յոյն) 6 ր., Գ. Եղիսերեան (օրիորդ) 3 ր., Ի Բոլիթայ (յոյն) 1 ր. Ղ. Ղազարեան 1 ր. 50 կ., Ս. Նազարեանց 1 ր. Յ. Մանուկեանց 1 ր., Ա. Եփրեմիտի (յոյն) 1 ր., Ա. Տէվրիշեան 1 ր., Բ. Տավիթեայ (վրացի) 50 կ., ընկ. Պ. Ե. Թ. Ք. Տ. 2 ր. 50 կ., Գէրրի 1 ր., Ի. Բրիկայ 1 ր 50 կ., Յով. Պետրոսեան (Ս. Նաւնիկեանի ստորագրութիւնը մերժելուն համար) դարձեալ 5 ր., Կ. Ճոճուայ (վրացի) 1 ր., Եղբ. Ռուխաձէ (վրացիք) 3 ր., Խ. Ղազըճեան (յոյն) 3 ր., Մ. Սատրաձէ (վրացի) 1 ր., Ֆ. Ֆէօֆիլավթով (յոյն) 1 ր., Ա. Գույչարեանց 1 ր., Յ. Շխեանց 3 ր., Ե. 1 ր., Ի. Բաբալեանց 3 ր., Յ. Ավքեան 1 ր. 50 կ., Ջ. Քիսլով (ռուս) 1 ր., Բ. Սարտարով 3 ր., Սարաթինսկի (հրեայ) 3 ր., Լէյպման (հրեայ) 1 ր., Մ. Գլոնտի (վրացի) 1ր., Տ Պաթուզայ (վրացի) 1 ր., Ա. Մխիթարեանց 1 ր. Ա, Թումանով (վրացի) 5 ր., Ե. Բարանթօպուլօ, (յոյն) 1 ր., Ս. Ասլանով 1 ր., Տ. Պապայով 1 ր., Գ. Վարդանեան 1 ր., Պ. Յովհաննէսեան 1 ր., Կ. Եվելպիտի 2 ր., Ս. Այվազեան 3 ր., Գ. Տէր-Օվակիմով 3 ր., Ն. Նամիչվիլի (վրացի) 1 ր., Ս. Թումանեան 50 կ., Յ. Եղազարեան 50 կ., Յ. Կարապետեանց 50 կ., Գ. Խաչատուրեանց 1 ր., Յ. Մկրտիչեանց 50 կ., Յ. Սողոմոնեան 50 կ., Ա. Բանսյի (յոյն) 1 ր., Ա. Իսրիզլեան 1 ր., Ս. Պիատեան 60 կ., Ս. Ջումպուրիձէ (վրացի) 1 ր., Մ. Գրլըճեան 1 ր., Պ. Ղարարով (յոյն) 1 ր., Շնորհեաց ոմն 1 ր., Վ. Յարութիւնեան 1 ր., Ա. Ջալալեան 3 ր., Յովհաննէս մշակ 3 ր., Մ. Մենտել (ավստրիացի) 10 ր., Անգղ. փոխ-հիւպատոս Գառներ 5 ր., Ակնետ «Բազէլ» Գարանիոն 10 ր., Կ. Ղարիպով 2 ր., Գ. Մակարով 1 ր., Յ. Քրիստոստուրեան 1 ր., Ս. Սիխարուլիձէ (վրացի) 1 ր., Ե. Ղամպարով 50 կ., Ե. Սանիեանիտի (յոյն) 1 ր., Մ. Պաթըրեանց 3 ր., Յ. Սարգսեան 1 ր., Գ. Ագաճանեանց 1 ր., Գ. Բահմիով 1 ր., Մ. Ղալամքարեան 2 ր., Վ. Շագցգիխանով 1 ր., Ս. Թարախճեան 1 ր., Ակէնստվսյի կասիրը 1 ր., Մ. Փափիսով 1 ր., Յով. Հասան Ջալալեանց 25 ր., Կ. Կենճումեանց 3 ր., Յ. Թըխիկեան 1 ր., Մ. Ստեփանեանց 1 ր., Մ. Մութաֆեանց 1 ր., Ե. Սիխարուլիձէ (վրացի) 5 ր., Մ. Այճեան 3 ր., Ե. Աղճեան (տիկին) 2 ր., Ա. Սարգիսեան 1 ր., Յ, Շալճեան 1 ր., Անգլ. կուրիէր Հ. Կազուճճի (տաճիկ) 1 ր., Ե. Կապոնիայ (վրացի) 1 ր., Տ. Քարակեանց 1 ր., Ա. Գաւթեան 1 ր., Ս. Ղամպարով 1 ր., Յ. Լեպեան 1 ր., Յ. Գէորգեան 1 ր., Կ. Բէզըճեան 1 ր., Ջ. Նազարեանց 1 ր., Ա. Մատովեանց 1 ր., Խ. Պատրիձէ (վրացի) 1 ր., Ս. Հասան Ջալալեանց 3 ր., Պ. Կվինիխիձէ (վրացի) 1 ր., Մ. Ալխազեան 5 ր., Խ. Խումարաձէ (վրացի) 3 ր., Ս. Ալաճեան 5 ր., Ի. Շայինով (յոյն) 1 ր., Ի. Տաթիփով 50 կ., Պ, Սալճեան 3 ր., Պ. Բարեկենդանեան 1 ր., Ա. Թիրակեան 3 ր., Թ. Ինճեան 1 ր., Ս. Գալստեան 1 ր., Կ. Խուպխիրեան 1 ր., Կ. Ծառուկեան 1 ր., Յ. Հաճի Թոկմաճի 1 ր., Յ, Բարաղեանց 1 ր., Հ. Դանիէլեան 50 կ., Մ. Ղախալեան 1 ր., Ա. Յովսէփեան 1 ր., Սիւլէյման չակիր (տաճիկ) 1 ր., Ա. Սահակով 2 ր., Ա. Թոփալեան 2 ր., Ղ. Պապալեանց 1 ր. 50 կ., Գ. Վ. 1 ր., Անգլ. կուրիէր Խաս-բէկ (տաճիկ) 5 ր., Հ. Թիւրքեան տիկին 5 ր., Ե. Թիւրքեան օրիորդ 2 ր., Վանօ 2 ր., Ե. Խարպանիդի (յոյն) 5 ր.։

Գումարն հինգ հարիւր տասն և երեք րուբլի վաթսուն կոպէկ, (513 ր. 60 կ.,) դուրս գալով փոստի ծախսը 3 ր. 60 կ., կը մնայ զուտ հինգ հարիւր տասը րուբլի։

Յովհաննէս Թիւրքեանց

ՆԱՄԱԿ ՂԱՐՍԻՑ

Մարտի 20-ին

Ղարսում և Նորա Նահանգում թանգութիւնը օրէ օր շատանում է։ Հրապարակում վաղուց է չէ բերվում ծախու ոչ ալիւր և ոչ ցորեան։ Ալիւրի պուդը բարձրացած է 3 ր. 50 կ. մինչև 4 ր. 30 կ. և գտնվում է միայն մասնաւոր անձանց մօտ. երկրագործ դասը ոչինչ չունի ծախու, բնիկները ևս մեծ մասամբ կարօտութեան մէջ են։ Ալաշկերտի և Բասէնի հայ գաղթականների դրութիւնը անտանելի է դարձած. Նոքա գիւղերից օգնութիւն չը կարողանալով գտնել, սկսել են խըմբովին դիմել քաղաք և պաշտօնական դռներից և առաջնորդարանից օգնութիւն խնդրել։

Կառավարութեան կարգադրութեամբ քաղաքում գտնված աղքատներին վեց պուդից աւելի հաց է բաժանվում. անճար աղքատների թիւը 300-էն աւելի է, բացի սրանցից կան և այնպիսի անյայտ աղքատներ, որոնք հասարակութեան առջև իրանց արհեստով և գործով թէև Նշանաւոր են երևում, բայց Նրանց դրութիւնը յայտնի աղքատներից աւելի վատ է, որոնք գործել չեն կարող, բայց մուրալ ամաչում են, որովհետև առևտուրը կանգնած է, իսկ արհեստաւորները համարեա պարապ են մեծ մասամբ և չտերը գոցած իրանց խանութները։

Անցեալներում տեղիս առաջնորդ գեր. Գրիգորիս եպիսկոպոս Աղաւնեան մի սրտաշարժ ազդու քարոզ խօսելով, հրաւիրեց ժողովրդեան ուշադրութիւնը քաղաքիս և առաւելապէս Ալաշկերտցի հայ գաղթականների վրա, որոնք վերջին ծայր Նեղութեան և անօրոչ դրութեան մէջ են։ Գերապատիւ առաջնորդի հրաւէրը ջերմ սրտով ընդունվեցաւ, յարգելի անձերից մասնաժողով կազմվեցաւ, որոնց ձեռքով հաւաքվեցաւ 2500 րուբլի, որը բաժանվելու է շուտով չքաւորներին։

Եթէ հիմնկուանից մի օրինաւոր և հաստատուն միջոց չառնվի, ճանապարհները վատանալիս և դաշտային աշխատութիւնները սկսվելիս, քրէհ չը ճարվելու պատճառաւ, աւելի կը բարձրանայ հացի գինը։ Ամենքի յոյսը և ակնկալութիւնը կառավարութեան ողորմած տնօրէնութեան վրա է. միայն կառավարութեան զօրեղ ձեռքը կարող է օգնել կարօտեալներին։ Տեղական իշխանութեան միջնորդութեամբ արդէն վճռված է Ղարսի Նահանգի չքաւորներին բաժանել 25 հազար պուդէն աւելի ցորեան, առաջիկայ գարնան դաշտերը սերմանելու համար։ Բացի դորանից հրամայված է բարձրագոյն իշխանութիւնից արքունական ամբարներից 400 պուդ ալիւր բաժանել բնակիչներից ամենաաղքատներին։

Ղարսում դեռ շարունակվում է սաստիկ ցրտերը, ձիւնը և բուքը։ Գիշերները յաճախ կրկնվում են գողութիւններ։ Անցեալները քաղաքի կենտրոն փողոցում, մի այրի կնոջ տան վրա են յարձակվում գողերը և աշխատում են փողոցի վրայի դանից Ներս մտնել քանդելով. կինը և երեխայքը զարթնում են և ամենայն զօրութեամբ պատուհանից գոչում են. կնոջ քոյրն ևս հեռաւոր տանից լսելով իր քրոջ աղաղակը, դուրս է թռչում փողոցի վրա և նա ևս դրսից է օգնութիւն կանչում և աղաղակում. Նոցա ձայնը մինչև քաղաքից դուրս է գնում, բայց մեր պօլիցիականները հազիւ մի ժամից գալիս են և արդէն գողերին հեռացած են տեսնում։ Անցեալ շաբաթում յայտնվեցան մի մէչէտի մէջ պահված և հաւաքված զանազան գողացված իրեր, որոնք առանձին առանձին տներից գողացված են եղել։ Այդ մէչէտում աղօթում են պարսիկները՝ ուրեմն և ջերմեռանդ պարսիկ աղօթաւորների մի ընկերութեան գործ է այդ, ինչպէս կարծում է այդ տաճիկ ազգաբնակութիւնը։ Տեղւոյս թատրոնասէրները պ. բժիշկ Ղազազեանցի առաջնորդութեամբ բարեկենդանի մէջ Ներկայացրին «Շուշանիկ» և «Քաղցածները», որ բաւականին յաջող գնացին և համակրանօք ընդունվեցան հասարակութիւնից. իմ Նկատողութիւնը գրելու եմ առանձին Նամակաւ։

Կ. Ա.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐԻՆ

Թիֆլիս, 1 մայիսի

Կարդալով ձեր պատուական լրագրի մէջ շատ անգամ այն սրտաճմլիկ տեղեկութիւններն Հայաստանից, որով յայտնում էք մեր սովատանջ եղբարց և քոյրերի աղետալի դրութիւնը Վասպուրականում, ամեն մի հայի արիւն ունեցող երիտասարդի սիրտն է ճմլում, երբ կարդում է իր արիւնակիցների քաղցածութեան լուրերը. ուստի պարտ համարեցի ձեր լրագրի մի երկու ազդու յօդուածները կարդալ պարսկաստանցի հայ արհեստաւորաց մօտ, և իմ կողմից բացատրեցի, որ ամեն մի հայի պարտքն է օգնել իր կարօտեալ ազգայնոց։ Առաջարկութեանս համակրութիւն ցոյց տալով, պատուելի արհեստաւորները խնդրեցին որ ինքս ստորագրութիւն բանամ, որովհետև իրանց համքարներից քանիսը խաբված են. ի սրտէ ուրախութեամբ բացի ստորագրութիւն, և ուստայ Կարապետ Միրզաեանցի առաջնորդութեամբ յաջողութիւն գտաւ հանգանակութիւնը, որ և ժողովվեցաւ 73 ր. 5 կ.։

Նոյնպէս և իմ ծանօթներից ժողովեցի 60 ր. 55 կ. որ և երկուսի գումարն է 133 ր. 60 կ., որը Ներկայիս յանձնում եմ ձեզ, խնդրելով, խմբագրապետ տէր, հասցնել ուր հարկն է, և տեղի տալ տպագրութեան ձեր պատուելի «Մշակ» օրագրի էջերում Նուիրատուաց անունները ի գիտութիւն և ի միամտութիւն Նոցա։

Ծանօթներիս Նուէրները. Սիմէօն Մելիք Ղարագէօզեանց 5 ր., Նիկօլայ Մելիք-Մուրադեանց 5 ր., Махмедовъ պարսիկ 5 ր., Քալբալայի Փարաջ պարսիկ 4 ր., Դաւիթ Տէր-Յովսէփեանց 3 ր., Պետրոս Տէր-Պետրոսեանց 2 ր., Ալեքսան Շուխեանց 2 ր., Սերգէյ Դօփով 2 ր., Բաղդասար Քալանթարեանց 1 ր., Եագօր Նարաթեանց 1 ր., Աղալոյ Հախվերդեանց 1 ր., Մկրտիչ Գասպարեանց 1 ր., տիկին Բարբարէ Դանղուրեանց 1 ր., Արշակ Մաթէոսեանց 1 ր., Սարգիս Մելիք Սիմոնեանց 1 ր., Խաչատուր Մակեդօնեանց 1 ր., Թովմաս Կուլբասարեանց 1 ր., Գասպար Ռափայէլեանց 1 ր., Յարութիւն Կուլբասարեան 1 ր., Արշակ Թեեանց 1 ր., Յովսէփ Շալթափայ 1 ր., Ղազար Տէր-Աբրահամեանց 1 ր., Ալէքսանդր Նազարեանց 1 ր., Սերգէյ Վարդանեանց 1 ր., Պետրոս Մելիք-Պետրոսեանց 1 ր., Ջիմշուտ Մարտանեանց 1 ր., Երիտասարդ ոմն 1 ր., Մեսրովբ Մարութեանց 1 ր., Մի հայ 1 ր., Վանօյ Տէր-Դաւթեանց 1 ր., Դարչօյ Արեշով 1 ր., Աւետիս Բուղդանեանց 1 ր., Գրիգոր Տէր-Ստեփաննեանց 1 ր., Աղալոյ Միրզօզեանց 1 ր., Պաւել Տէր-Յարութիւնեանց 1 ր., Նիկօլայ Վարդանեանց 1 ր., Ալէքսանդր Քալանթարեանց 1 ր., Սաքուլ Դաւիթեանց 50 կ., Մելիք Գասպարեանց 50 կ., Մնացական Հախվերդեանց 50 կ., Յովհաննէս Արեշեանց 50 կ., Յովհաննէս Վաչեանց 55 կ., Այլ ոմն 1 ր.։ Բոլորի գումարն է 60 ր. 55 կ.։ Պարսկաստանցի արհեստաւորաց նուէրը։

Ուստայ Կարապետ Միրզաեանց 10 ր., Արամ Բաղդասարեանց 5 ր., Մարտիրոս մահտեսի Ալեքսանդրեանց 5 ր., Արիստակէս Այվազեանց 2 ր., Մարգարայ Ղարաբէգեանց 1 ր., Աբրահամ Բադալեանց 1 ր., Պետրոս Վարդանեանց 1 ր., Մանասար Մինասեանց 1 ր., Խաչատուր Կարապետեանց 1 ր., Յովհաննէս Ղարաբէկեանց 1 ր., Սարգիս Առստամեանց 1 ր., Յարութիւն Միրզաեանց 1 ր., Յակովբ Բաղդասարեանց 1 ր., Եղիայ Կարապետեանց 1 ր., Անդրէաս Գալստեանց 1 ր., Սիմէօն Առաքելեանց 1 ր., Խաչատուր Մարգարեանց 1 ր., Ղահրաման Վօլկիեանց 1 ր., Թադէոս Մնացականեանց 1 ր., Յակովբ Յարութիւնեանց 1 ր., Եղիայ Այվազեանց 1 ր., Յարութիւն Յովհաննէսեանց 1 ր., Վարդան Թումանեանց 1 ր., Մովսէս Յակովբեանց 1 ր., Հայրապետ Խաչատուրեանց 1 ր., Հայրապետ Առաքելեան 1 ր., Ուստայ Եսայի Բուղդաչեանց 1 ր., Գրիգոր Գաբրիէլեանց 1 ր., Սահակ Մուսայեղեանց 1 ր., Առստամ Սարգիսեանց 1 ր., Անդրէաս Ղուկասեանց 1 ր., Մարգարայ Վարդանեանց 1 ր., Իսաջան Բուդաղեանց 1 ր., Մկրտիչ Անդրէասեանց 1 ր., Համբարձում Պօղոսեանց 1 ր., Խաչատուր Ոսկանեանց 1 ր., Աւետիս Յովհաննէսեանց 1 ր., Վանի Անդրիեան 1 ր., Պառում Յովսէփեանց 1 ր., Եսայի Միրզաեանց 1 ր., Սիմէօն Սարգսեանց 1 ր., Առաքել Յովսէփեանց 1 ր., Մարութայ Վարդանեանց 1 ր., Խունկանոց Վարդանեանց 1 ր., Գալուստ Շահնազարեանց 1 ր., Յովսէփ Յարութիւնեանց 1 ր., Թադէոս Սահակեանց 1 ր., Կարապետ Սարգսեանց 1 ր., Մի վրացի 1 ր., Գէորգ Բաղդասարեանց 1 ր., Յոհան Մատթէոսեանց 1 ր., Փիլիպպոս Յարութիւնեանց 1 ր., Հայրապետ Պետրոսեանց 50 կ., Նեստոր Իրաւցարիձէ 50 կ., Սիմէօն Կլիրով 50 կ., Վարթազար Գալուստեանց 40 կ., Գէֆոյ Ժվիլիզէ 40 կ., Ստեփան Ալլահվերդով 20 կ., Շաքար Մօսիեանց 20 կ., Նազար Գրիգորեան 15 կ., Մկրտիչ Յարութիւնեանց 20 կ.։ Ընդամէն է 133 րուբլի 60 կ.։

Սիմէօն Մելիք Ղարագէօզեանց։